

Sygn. akt V RC 1101/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W., V Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Władzińska

Protokolant: Paweł Wrzesień

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2015 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa mał. K. S. (1) repr. przez J. S.

przeciwko C. K.

o zasądzenie alimentów

I. Powództwo oddala;

II. Znosi wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 26 listopada 2013 roku J. S. w imieniu małoletniej córki K. S. (1) wniosła o zasądzenie od C. K. na rzecz małoletniej powódki alimentów w kwocie po 500 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 listopada 2013 roku, płatnych do rąk przedstawicielki ustawowej – J. S. do 10-tego dnia każdego miesiąca z góry wraz z należnymi odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, zasądzenie od C. K. na rzecz małoletniej K. S. (2) kwoty 18.000 zł tytułem alimentów zaległych za okres ostatnich 36 miesięcy przed datą wniesienia powództwa oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (pозew k.2-8).

W dniu 12 czerwca 2014 roku C. K. złożyła odpowiedź na pozew, w której wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego (odpowieź na pozew k.79-87).

W dalszym toku postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia K. S. (1), ur. (...) jest córką J. S. i R. S., pochodzącą ze związku małżeńskiego rodziców, zawartego w dniu 17 maja 1997 roku w W. (dowód: odpis wyroku k.10, odpis skrócony aktu urodzenia k.11).

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2004 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt I C 408/04 orzekł rozwód związku małżeńskiego J. S. i R. S. bez orzekania o winie. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką powierzono obojgu rodzicom, z ograniczeniem wykonywania władzy rodzicielskiej przez R. S. do współdecydowania w istotnych sprawach życiowych córki w zakresie wychowania, wykształcenia i wypoczynku. W punkcie III wyroku ustalono obowiązek R. S. ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletniej córki K. S. (1) na kwotę po 500

zł miesięcznie, płatną z góry do rąk matki dziecka do 10 dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w wypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat (dowód: odpis wyroku k.10).

Małoletnia powódka K. S. (1) ma 12 lat, uczęszcza do VI klasy szkoły podstawowej. Dziewczynka cierpi na fobię szkolną, co objawia się biegunką, bólem brzucha podwyższoną temperaturą. Częste nieobecności w szkole w klasach I-III spowodowały, że małoletnia nie nawiązała kontaktów koleżeńskich. W klasie IV K. S. (1) realizowała program nauczania indywidualnego, w V klasie uczęszczała na zajęcia normalnie, z resztą klasy (dowód: opinia wychowawcy k.313-314, zeznania świadka K. W. k.378-380).

Małoletnia pozostaje pod stałą opieką psychiatry, alergologa, psychologa, pulmonologa (dowód: zeznania świadka K. W. k.378-380).

Miesięczny koszt utrzymania małoletniej powódki stanowi kwotę ok. 2.500 zł, w tym: 500 zł wyżywienie, 200-300 zł odzież, 200 zł środki czystości, 150-180 zł leki, 80-100 zł szkoła (składki, ubezpieczenie, wycieczki), 33 zł zielona szkoła (400 zł raz w roku), 55 zł wyjazd wakacyjny (660 zł raz w roku), 50 zł telefon, 625 zł udział w opłatach mieszkaniowych, 500 zł opiekunka (dowód: zeznania J. S. k.249, umowa udziału w imprezie turystycznej k.317).

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki J. S. ma 49 lat. Matka małoletniej pracuje w Telewizji (...) SA na stanowisku realizatora dźwięku na podstawie umowy o pracę z wynagrodzeniem w kwocie 7.289 zł netto (wynagrodzenie jest uzależnione od ilości dyżurów). Jest to praca wymagająca szczególnej koncentracji, ponieważ związana jest z realizowaniem programów „na żywo” (dowód: zaświadczenie k.133, zakres zadań i obowiązków k.134, rozliczenie PIT za 2011 rok k.179-181, za 2012 rok k.182-184, za 2013 rok k.185-187, za 2014 rok k.405-406, zaświadczenie k.232).

J. S. spłaca kredyt konsolidacyjny na kwotę 112.688 zł. Pierwszy kredyt został zaciągnięty w 2003 roku, w celu spłaty R. S.. Kolejne zobowiązania były zaciągane na bieżące utrzymanie (w tym wyjazdy wakacyjne) oraz wykończenie i remonty domu. Obecnie matka małoletniej powódki spłaca zobowiązania, obciążając kartę kredytową, posiłkuje się pożyczkami od brata na kwoty ok. 300-500 zł, które spłaca co miesiąc, okazjonalnie od sąsiadki (dowód: historie operacji k.23-29, 143-145, 148-154, umowy pożyczek k.30-53, 146-147, 239-244, informacja k.142, harmonogram spłat pożyczek k.286-287, zeznania świadka M. S. k.288-289, umowa konsolidacyjnego kredytu gotówkowego k.309-312, zaświadczenie k.404).

Matka małoletniej choruje na endometriozę, co wiąże się z koniecznością usuwania torbieli ok. 2 razy w roku. Ponadto cierpi na bóle kręgosłupa oraz kolan – powinna poddać się operacji z uwagi na uszkodzenie łąkotki bocznej w prawym kolanie (dowód: zaświadczenia k.155, 164, 178, 233-234, 238, 403, karta pacjenta k.156-161, 236-237, wyniki badań k.162-163, 165-167, 235, historia choroby k.168-177).

J. S. mieszka z córką w domu jednorodzinnym na B.. Dom jest niewykończony, piętro nie jest używane. Z uwagi na wady konstrukcyjne, kilkakrotnie dochodziło w domu do pożarów, m.in. we wrześniu 2009 roku (dowód: zaświadczenie k.247, zeznania świadka K. W. k.378-380).

Ojciec małoletniej R. S. mieszka w Szwecji, nie płaci na rzecz córki zasądzonych alimentów, nie przesyła prezentów. R. S. posiada liczne długi, wynikające z uzależnienia od hazardu. Ojciec małoletniej założył w Szwecji nową rodzinę, ma na utrzymaniu dwoje dzieci – bliźniaki (dowód: postanowienie k.12-15, informacja o stanie postępowania prowadzonego w trybie Konwencji (...) o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych k.16, zeznania C. K. k.289-290).

Ojciec małoletniej widział ją dwukrotnie – gdy miała 2 tygodnie i 6 lat. Utrzymuje z córką kontakt telefoniczny ok. 3-4 razy w roku (dowód: zeznania J. S. k.408-409).

Pozwana C. K. ma 67 lat, mieszka w Szwecji. Pozwana utrzymuje rentę, rentę dodatkową, rentę gwarancyjną, rentę premiovą, dodatek mieszkaniowy w łącznej kwocie 11.427 (...) miesięcznie (dowód: zawiadomienie o wypłacie k.192-195, przegląd dokonanych wypłat k.194-199).

Na miesięczne koszty utrzymania pozwanej C. K. składają się następujące wydatki: 6.245 (...) (2.858,34 zł) czynsz, 185 (...) (84,68 zł) ubezpieczenie mieszkania, 125 (...) (57,21 zł) ubezpieczenie pogrzebowe, 80 (...) (36,62 zł) związek czynszowy, 2.194 (...) (1.004,19 zł) wyżywienie, 350 (...) (91,64 zł) lekarstwa, 300 (...) (137,31 zł) kultura, 200 (...) (91,64 zł) odzież, 250 (...) (114,43 zł) środki czystości i higieny, 400 (...) (183,08 zł) kosmetyki i fryzjer, 300 (...) (137,31 zł) energia elektryczna, 300 (...) (137,31 zł) wydatki na telefon, 1.026 (...) (469,60 zł) spłata pożyczki, 495 (...) (226,56 zł) bilet autobusowy, 100 (...) (45,77 zł) wizyty u internisty, ok. 200 (...) (91,64 zł) wizyty u lekarzy specjalistów, 530 (...) (242,58 zł) wizyty u stomatologa (dowód: historia operacji k.266-273, pożyczka k.208-209, zeznania C. K. k.289-290).

Pozwana jest właścicielką nieruchomości w K. o powierzchni 0,78 ha. Jest to las i kawałek pola. C. K. planuje w przyszłości sprzedać działkę, a środki uzyskane ze sprzedaży przeznaczyć na opłacenie swojego leczenia (dowód: wydruk z księgi wieczystej k.17-22, zeznania C. K. k.289-290).

C. K. uległa wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego zerwała ścięgno. Ponadto ma problemy z sercem, planuje poddać się operacji, której koszt to ok. 100.000 koron (państwo dofinansowuje jedynie 20% operacji). Pozwana korzysta z państwowej służby zdrowia, która jest częściowo płatna. Opłata za wizyty lekarskie i rehabilitację to ok. 160 koron tygodniowo. Dodatkowo pozwana ze względu na paradontozę korzysta z opieki stomatologicznej, pełnopłatnej. (dowód: zaświadczenie k.210-211, protokół badania k.212-217, dziennik bieżący k.218-223, wydruk z systemu apteki k.224-227, zeznania C. K. k.289-290, wycena zabiegów k.396-402, 415-422).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z wymienionych powyżej dokumentów, dołączonych do akt niniejszego postępowania, zeznań świadków M. S. i K. W., stron – przedstawicielki ustawowej J. S. i C. K..

Sąd nie wziął pod uwagę załączonych do akt paragonów (k.318-348). Paragony nie są dowodami w sprawie – nie stanowią one informacji, kto kupował dane produkty i czyje potrzeby one zaspokoili. Świadczą jedynie o tym, co zostało zakupione.

W ocenie Sądu przedstawiane przez J. S. koszty utrzymania małoletniej powódki są zawyżone. Zdaniem Sądu usprawiedliwiony koszt zakupu odzieży nie przekracza kwoty 200-300 zł miesięcznie, środków czystości – 200 zł miesięcznie, abonament za telefon komórkowy dla 12-letniego dziecka nie powinien wynosić więcej niż 50 zł miesięcznie.

Zeznania świadków M. S. i K. W. oraz przedstawicielki ustawowej J. S. i pozwanej C. K. Sąd uwzględnił w całości, ponieważ korespondują z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o zasądzenie alimentów na rzecz małoletniej K. S. (1) od C. K. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 132 k.r.o. obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

W myśl art. 133 § 1 k.r.o. to rodzice są w pierwszej kolejności zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać.

Powyższe przepisy jednoznacznie wskazują, iż obowiązek alimentacyjny dziadków dziecka jako osób zobowiązanych w dalszej kolejności może powstać dopiero w ściśle określonych warunkach, które przewiduje art. 132 k.r.o. tj. w sytuacji, gdy osoby zobowiązanej w kolejności bliższej nie ma (bo np. nie żyje, zaginęła), kiedy osoba zobowiązana w bliższej kolejności, co prawda istnieje, jednakże nie jest w stanie świadczyć alimentów (bo np. z powodu złego stanu zdrowia nie pracuje, nie osiąga żadnych dochodów, ani nie ma majątku), lub gdy uzyskanie od osoby zobowiązanej w bliższej

kolejności na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania "jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami".

Obowiązek alimentacyjny osób zobowiązanych w dalszej kolejności może powstać również wtedy, gdy zobowiązany w pierwszej kolejności nie jest w stanie zaspokoić w pełni usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Dotyczy on wówczas jedynie tej niezaspokojonej części.

Należy ponadto wskazać, że również matka małoletniego dziecka jest zobowiązana w pierwszej kolejności do alimentacji wobec swojego dziecka. Dopiero wówczas, gdy rodzice tj. zarówno ojciec jak i matka powódek nie byłiby w stanie we własnym zakresie zaspokoić ich uzasadnionych potrzeb można byłoby mówić o powstaniu obowiązku alimentacyjnego po stronie dziadków ojczystych. Pamiętać bowiem należy, że jeśli jedno z rodziców jest całkowicie niezdolne do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego – obowiązek ponoszenia w całości ciężarów związanych z utrzymaniem i wychowaniem wspólnych dzieci – spoczywa w zasadzie na pozostałym rodzicu. Dopiero gdyby zostało ustalone, że drugi z rodziców – mimo odpowiedniej staranności i wykorzystania wszystkich możliwości zarobkowych – nie jest w stanie, w całości lub w części, sprostać swoim obowiązkom względem dziecka i z tego powodu dzieci mogłyby znaleźć się w niedostatku – w grę wchodziłby subsydiarny obowiązek dalszych krewnych, w szczególności dziadków (wyrok SN z dnia 22.04.1974 r., III CRN 66/74).

Stosownie do art. 133 § 2 k.r.o. poza wypadkiem ustalenia obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci, uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

Pojęcie niedostatku zostało określone przez Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach oraz w uzasadnieniu tezy III uchwały z 1987 roku w sprawach alimentacyjnych. Należy więc przyjąć, iż niedostatek występuje wtedy, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami, z własnych środków zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb. Są to np. potrzeby mieszkaniowe, potrzeby związane z pożywieniem, z ubraniem, a także potrzeby zdrowotne. Przyjmuje się również, że do podstawowych potrzeb należy wliczać także te związane z wypoczynkiem, kulturą itp. Usprawiedliwione potrzeby zawsze są oceniane indywidualnie i różnią się w odniesieniu do poszczególnych osób.

Odnosząc powyższe do niniejszego postępowania przede wszystkim stwierdzić należy, że małoletnia K. S. (1) nie znajduje się w niedostatku. Małoletnia ma zapewnione utrzymanie na poziomie przeciętnym, tj. korzysta z wycieczek organizowanych przez szkołę, wakacji zagranicznych z matką, matka zapewnia jej odpowiednią odzież, leki, opiekę medyczną, telefon komórkowy. W ocenie Sądu nie sposób stwierdzić, aby jakiegokolwiek usprawiedliwione potrzeby małoletniej powódki były niezaspokojone. Okoliczność, że matka małoletniej musiała zrezygnować z płatnych zajęć dodatkowych córki z tańca i śpiewu nie przesądza jeszcze o pozostawaniu w niedostatku, a jedynie o dostosowaniu wydatków do sytuacji finansowej w rodzinie.

Podkreślenia wymaga to, że wobec uporczywego niewywiązywania się przez R. S. z obowiązku alimentacyjnego wobec córki, ciężar utrzymania mał. K. S. (1) obciąża w całości jej matkę. Sąd uznał, że zarobki J. S. pozwalają na samodzielne utrzymanie własne i córki. Nie znajduje uzasadnienia argumentacja przedstawicielki ustawowej, dotycząca obniżenia zarobków, bowiem wpływa to również na obniżenie wydatków związanych z zapewnieniem córce opieki. Korzystanie przez J. S. z kredytów na kwotę ponad 120.000 zł jest w ocenie Sądu nieuzasadnione ekonomicznie. Popadnięcie przez przedstawicielkę ustawową w narastającą „spirale kredytową” świadczy o utrzymywaniu poziomu życia niedostosowanego do możliwości finansowych.

Zdaniem Sądu oczekiwania finansowe J. S. względem pozwanej C. K., nie korespondują z jej możliwościami zarobkowymi i majątkowymi. Wskazać należy, że pozwana są osobami w podeszłym wieku i stosownie do wieku kształtuje się jej stan zdrowia. Uzyskiwane przez pozwaną dochody pozwalają na jej własne utrzymanie, zaś posiadana przez nią działka jest zabezpieczeniem, które w przyszłości może pozwolić na opłacenie kosztownych zabiegów medycznych, które nie są finansowane z państwowej (szwedzkiej) służby zdrowia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 132 k.r.o. a contrario, Sąd oddalił powództwo.

Na podstawie art. 100 k.p.c. oraz 102 k.p.c. Sąd zniósł między stronami koszty zastępstwa procesowego.